

PRÍLOHY

Príloha č.1 k ŠKVP

KATALÓG PODPORNÝCH OPATRENÍ

AKTÉRI PODPORNÝCH OPATRENÍ

Triedny učiteľ

Triedny učiteľ/učiteľ je kľúčovým pilierom 1. stupňa podpornej úrovne. Počas výchovno-vzdelávacej činnosti primárne zodpovedá za **koordináciu činnosti na podporu budovania pozitívnej klímy triedy**, riešenie detských a žiackych konfliktov, vytváranie zdravých vzťahov, identifikáciu potrieb, prekážok a rizík, tiež hľadanie zdrojov na/a ich skoré riešenie. Tieto činnosti realizuje v spolupráci s pedagogickým asistentom, vychovávateľom, ostatnými PZ, ktorí pôsobia v triede a ZZ detí. **PZ vykonáva činnosti podpornej úrovne 1. stupňa, ktoré zahŕňajú pedagogickú diagnostiku, pedagogickú intervenciu, výchovné poradenstvo, kariérové poradenstvo, rozvoj inkluzívneho vzdelávania a prevenciu.** Každý PZ informuje o realizovaných činnostiach triedneho učiteľa a ten v prípade potreby modifikuje nastavenú podporu. Podpora zohľadňuje potreby a prekážky dieťaťa/žiaka a realizuje sa formou jednoduchých úprav metód a foriem vzdelávania v školskej i domácej príprave. Podpora sa poskytuje každému dieťaťu/žiakovi, ktoré/ktorý si to na základe pedagogickej diagnostiky bude vyžadovať.

Učiteľ

Učiteľ zodpovedá za úpravu metód, foriem a obsahu vzdelávania. V prípade, že dieťa/žiak dostáva súčasne podporu na 2., 3., 4. alebo 5. stupni, učiteľ prispôsobuje metódy, formy a obsah vzdelávania v spolupráci a na základe metodického usmerňovania týchto stupňov podporných úrovní (proces metodického usmerňovania sa v týchto prípadoch špecifikuje v charakteristikách podpornej úrovne každého stupňa samostatne).....

Pedagogický asistent

Pedagogický asistent podľa požiadaviek učiteľa, vychovávateľa alebo majstra odbornej výchovy a v spolupráci s odbornými zamestnancami vytvára rovnosť príležitostí vo výchove a vzdelávaní, pomáha dieťaťu/žiakovi alebo skupine detí/žiakov pri prekonávaní architektonických, informačných, jazykových, zdravotných, sociálnych alebo kultúrnych bariér. Pedagogický asistent v spolupráci s učiteľom, vychovávateľom, majstrom odbornej výchovy a OZ školy sa podieľa na prezenčnej i dištančnej výchovno-vzdelávacej činnosti, tiež na zlepšovaní klímy v triede, tvorí s učiteľom vyučovacie stratégie a v spolupráci s ním tvorí edukačné materiály. Počas výchovno-vzdelávacej činnosti je podporou pre všetky deti/žiakov, ktorí to v danom momente vyžadujú. Pomáha porozumieť a individualizovať ciele a spolupracovať pri diferencovaní úloh a edukačného materiálu s ohľadom na potreby každého jedného dieťaťa/žiaka v triede. Pomáha deťom/žiakom pri plnení zadaných úloh. Môže vytvárať priestor pre učiteľa na vysvetlenie a objasnenie zadaní jednotlivým deťom/žiakom. Podľa inštrukcií či zadaní učiteľa sa podieľa na výchovno-vzdelávacej činnosti ostatných detí/žiakov.

Výchovný poradca

Výchovný poradca je odborný pedagogický zamestnanec, ktorý zabezpečuje a podieľa sa na poskytovaní výchovného poradenstva v oblasti výchovy a vzdelávania formou informačných, koordinačných, konzultačných, metodických a iných súvisiacich činností.

Hlavné úlohy výchovného poradenstva sú:

- Vykonávať poradenstvo pri riešení osobnostných, vzdelávacích, profesionálnych a sociálnych potrieb detí a kariérového poradenstva,
- sprostredkovať deťom a ich zákonným zástupcom pedagogické, psychologické, sociálne, psychoterapeutické, reedukačné a iné služby, ktoré koordinuje v spolupráci s triednymi učiteľmi,
- úzko spolupracovať so školským psychológom, školským špeciálnym pedagógom a odbornými zamestnancami poradenských zariadení,
- poskytovať odbornú-metodickú pomoc v oblasti výchovného poradenstva poskytnúť poradenské zariadenie spravidla podľa územnej pôsobnosti.

Koordinátor prevencie sociálno- patologických javov

Koordinátor prevencie svojimi aktivitami zabezpečuje zvýšenie bezpečnosti a pre prevenciu nežiaducich javov, informácií vo výchovno-vzdelávacom procese a odporúčaní preventívno-výchovných aktivít a projektov škôl a školských zariadení na predchádzanie a elimináciu kriminality, šikanovania, záškoláctva, násillia na deťoch a iných nežiaducich javov. Prevencia drogových závislostí v rezorte školstva vychádza z článku 33 Dohovoru o právach dieťaťa a Európskej protidrogovej stratégie. Týka sa realizácie preventívnych opatrení na úrovni škôl a školských zariadení, priorit rezortu školstva, výchovno-vzdelávacích projektov a programov. Prioritnou oblasťou podpory sú projekty zamerané na formovanie vzťahu k zdravému životnému štýlu, ochranu telesného a duševného zdravia, odstraňovanie zdraviu škodlivých vplyvov a prevenciu rizikového správania (násillie, šikanovanie, záškoláctvo, agresivita, delikvencia, kriminalita, drogové závislosti, zneužívanie, prejavy extrémizmu, terorizmu, HIV/AIDS, obchodovanie s ľuďmi), na podporu zdravého životného štýlu, zlepšenie psychosociálnej klímy

a duševného

zdravia.

Pri realizácii preventívnych aktivít a programov sa odporúča spolupráca s príslušným centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie.

Školský podporný tím

Na škole pracuje aj **školský podporný tím** (ďalej len „ŠPT“) zložený zo školského špeciálneho pedagóga, školského psychológa, pedagogických asistentov, výchovného poradcu, koordinátora prevencie sociálno- patologických javov a zástupcovia pedagógov. Činnosť tohto tímu sa riadi § 131 školského zákona a § 21n. a § 84a) zákona 138/2019 o pedagogických a odborných zamestnancoch, procesnými, výkonovými a obsahovými štandardami i popísanými úrovňami podpory, predovšetkým však podporné úrovne 1. a 2. stupňa, ale aj metodickými usmerneniami VÚDPaPu (napr. ŠPT, 2022). Tento tím veľmi úzko spolupracuje a je metodicky usmerňovaný centrom poradenstva a prevencie (ďalej len „CPP“). V škole tím úzko spolupracuje s pedagógmi, vedením školy, vychovávateľmi, rodičmi a žiakmi.

Členovia tímu majú príslušnú kvalifikáciu a špecializované vzdelávania určené na výkon svojich funkcií a poskytujú žiakom, rodičom a učiteľom rozličné podporné služby, riadia sa platnou legislatívou, pracovnou náplňou, školským vzdelávacím programom a metodickým usmernením centra poradenstva a prevencie v našom okrese. Pôsobenie týchto zamestnancov je plne v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania, so školským zákonom a najlepším záujmom dieťaťa. A hoci samotná činnosť tímu nepodlieha špeciálnemu súhlasu rodičov tak ako je to napríklad v rezorte zdravotníctva, predsa jeho činnosť je podporná, partnerská a otvorená s vysokým štandardom etiky a transparentnosti a informačnou povinnosťou vo vzťahu k rodičom. Držíme sa zásady, že rodič je partner školy a je nielen informovaný, ale aj priamo zapojený do podpory dieťaťa.

Hlavnými oblasťami podpory sú v súlade s § 131 školského zákona prevencia, výchovné a kariérové poradenstvo, rozvoj inkluzívneho vzdelávania, orientačná diagnostika, intervencia a krízová intervencia, reedukácia a metodická podpora a poradenstvo pedagogickým zamestnancom, rodičom alebo žiakom. To môže zahŕňať preventívne programy a aktivity v triedach zamerané na zlepšenie klímy, mediáciu po konflikte alebo ťaživej situácii, podpora učiteľa počas vyučovania, depistáže pri zápisoch alebo v prvých ročníkoch, sociometrie, besedy, diskusie a vzdelávanie pre rodičov a zamestnancov, účasť na rodičovských združeniach a ďalšie. Práca a činnosť týchto zamestnancov je riadnou súčasťou výchovno-vzdelávacej činnosti a naplňania cieľov výchovy a vzdelávania.

INTERVENCIE ŠKOLSKÉHO PODPORNÉHO TÍMU (2. stupeň podpory)

1. školský špeciálny pedagóg:

Školský špeciálny pedagóg v našej škole postupuje podľa štandardov „Výkon odborných činností školského špeciálneho pedagóga“

Vid': <https://www.minedu.sk/vykonove-standardy-odbornych-cinnosti/>

- depistážna činnosť – účasť pri zápise žiakov do 1. ročníka,
- preventívna činnosť – preventívna činnosť v 1. stupni podpory,
- činnosti na rozvíjanie :

a) pohybových zručností:

- jemná rešpektujúca HANDLE terapia (HANDLE® program sa skladá približne zo 6 až 13 cvikov a zaberie 15 až 30 minút denne. Tieto aktivity sú jednoduché na vykonanie, ale neurologicky komplexné. Pri ich vykonávaní je dôležité počúvať naše telo a vnímať, kedy dosiahlo hranice stresu. HANDLE prístup stavia na zásadách, že menej je viacej a pomaly je rýchlejšie. Spolu s aktivitami doporučíme aj správnu výživu, ktorá, ako je všeobecne známe, ovplyvňuje procesy v našom tele a fungovanie mozgu)
- súbory cielených hrubomotorických a jemnomotorických cvičení pre celkovú neuromotorickú integráciu, prevaha využívania taktilných senzoričných pomôcok.

b) zmyslového vnímania a čiastkových funkcií:

1. Tréning zrakového vnímania (vyžitie metodiky SINDELAR)

- rozlíšenie figúry a pozadia
- zraková diferenciácia
- zraková analýza a syntéza
- rozvoj očných pohybov
- zraková pamäť
- vizuomotorická koordinácia

2. Tréning sluchového vnímania (vyžitie metodiky Zelinková – Pavučinka)

- počúvanie a rozlišovanie zvukov
- sluchová diferenciácia
- sluchová pamäť
- analýza a syntéza
- vnímanie rytmu

3. Oblasť vnímania telesnej schémy, seba samého v priestore:

- hmatový zmysel
- orientácia na sebe, na vlastnom tele
- priestorová a plošná orientácia

4. Tréning intermodality:

- schopnosť tvoriť vzťahy medzi videným a počutým, videným a hmatovým (napr. vizuomotorická koordinácia), prepájať rôzne formy zmyslového vnímania navzájom

5. Tréning seriality:

- schopnosť vnímať a chápať následnosť, postupnosť, zachovávať poradie, sled činností

c) rozvíjanie komunikačných zručností:

- rozvíjanie fonologického a fonematického uvedomovania – predgrafémová aj grafémová etapa
- multisenzorické vyvodzovanie hlások a písmen.
- práca so sluchovo podobnými hláskami
- práca so zrakovo podobnými písmenami (rozlišovanie reverzných tvarov),
- práca so slabikou.
- alternatívna výuka čítania metodikou SFUMATO (ak sa neosvedčí analyticko-syntetická metodika),
- vyučovanie techniky čítania.
- práca na porozumení čítania /obrázkové čítanie, obrázková podpora, dopĺňanie slov do viet, čítanie podľa obrázkov).
- špecifická príprava na diktát.
- realizácia rôznych typov diktátov, práca na všetkých jazykových rovinách,
- slovné druhy,
- vetné členy,
- tvorenie slov,
- jazykové štýly
- tvorba prehľadov učiva, ktoré žiaci využívajú na vyučovaní aj počas písomných prác,
- práca so slovníkmi.

d) rozvíjanie matematických predstáv

- predstava čísla
- predstava sčítania, odčítania, násobenia a delenia
- prednosť matematických operácií
- predstava desatinného čísla,
- predstava zlomku
- zaokrúhľovanie prirodzených a desatinných čísel
- predstava kladných a záporných čísel
- postupy pri jednoduchých slovných úlohách
- predstava mocniny a odmocniny
- matematická symbolika
- vytváranie prehľadov učiva, ktoré pomáhajú pri práci žiakov na vyučovacej hodine aj na previerkach
- rozvíjanie geometrických predstáv
- postupy rysovania
- rozlišovanie rovinných tvarov
- rozlišovanie priestorových telies

e) práca na zlepšovaní koncentrácie pozornosti

- realizácia programu KUPOZ

f) učebné štýly a metakognícia

- Feuersteinovo inštrumentálne obohacovanie STANDARD
- Práca s metakognitívnymi stratégiami

g) terapia hrou

2. Školský psychológ:

Školský psychológ poskytuje:

- individuálne sedenia so žiakmi, prostredníctvom ktorých žiaci rozvíjajú svoju emocionálnu stránku osobnosti, riešia intrapersonálne konflikty, budujú si vlastný sebaobraz.
- skupinové sedenia so žiakmi, prostredníctvom ktorých žiaci ventilujú a komunikujú vzniknuté ťažkosti v triedach. Tieto sedenia tiež slúžia na prehĺbovanie vzťahov v kolektívoch, získavanie spätnej väzby, relaxáciu, navodenie pozitívnej atmosféry, na riešenie interpersonálnych konfliktov .
- V triedach 5. ročníka realizuje adaptačné aktivity, ktorých cieľom je adaptácia na druhý stupeň, zlepšovanie triednej klímy, prevencia patologických javov, zlepšovanie komunikačných schopností a tréning kritického myslenia.
- V triedach 7. ročníka realizuje výchovno-vzdelávací program Cesta k emocionálnej zrelosti, ktorý rozvíja základné znaky emocionálnej inteligencie. Obsah programu je postavený na metódach sociálno-psychologického tréningu, metódach zvyšovania sociálnych kompetencií, sociálneho učenia a aktivitách neformálneho vzdelávania. Prostredníctvom nich tiež prispieva k postupnému uvedomovaniu si seba samého, k posilňovaniu vlastných osobnostných kapacít, k zvládaniu osobnostných kríz, predchádzaniu psychopatologických javov, teda k emočnej zrelosti.

PODPORNÉ OPATRENIA

Škola na podporu **výchovno-vzdelávacích potrieb** žiakov podľa § 2 h) školského zákona poskytuje podporu všetkým žiakom a to tak, že *zabezpečuje podmienky, organizáciu a realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu spôsobom, ktorý primerane zodpovedá potrebám telesného, psychického a sociálneho vývinu žiakov* v úzkej spolupráci so ŠPT na 3 úrovniach:

1. Podporné opatrenia 1. stupňa – univerzálna preventívno - výchovná činnosť:

Podporná úroveň 1. stupňa – univerzálna preventívno – výchovná činnosť, ktorá sa poskytuje všetkým žiakom ako súčasť výchovno-vzdelávacej činnosti. Cieľom je zabezpečiť optimálne podmienky pre sociálno-emocionálny, kognitívny a osobnostný rozvoj žiaka. Prostredníctvom úpravy obsahu, foriem a metód sa univerzálne preventívne aktivity a princípy implementujú do výchovy a vzdelávania, ktoré pričom sa zameriavajú na budovanie pozitívnej klímy a zdravých vzťahov v triede, nenásilnej vzájomnej komunikácie pocitov a potrieb, riešenie žiackych konfliktov, sledovanie pokroku žiakov, udržiavanie motivácie, rozvoj prosociálneho správania a empatie, kongruencie, kariérového poradenstva. Realizuje ju v triede každý pedagogický zamestnanec (ďalej len “PZ”) aktívnou spoluprácou so školským podporným tímom (ďalej len “ŠPT”), školským špeciálnym pedagógom alebo odborným zamestnancom (ďalej len “OZ”) školy, v kooperácií so zákonným zástupcom (ďalej len “ZZ”) žiaka.

Východiskom podpory 1. stupňa je pedagogická diagnostika zameraná na všetky aspekty celostného rozvoja žiaka v súlade s profesijným štandardom (potreby v oblasti učenia, identifikácia talentov, nadania, ťažkostí vo vzdelávaní, sociálne a rodinné vzťahy, situácia žiakov, klíma v triede atď.). Učiteľ prispôbuje výchovno-vzdelávaciu činnosť každému žiakovi tak, aby podporovala jeho celkový rozvoj a zohľadňovala jeho individuálne potreby, silné a slabé stránky. Spolupracuje pri tom so samotným žiakom, pedagogickým asistentom, školským podporným tímom a ZZ žiaka. Napr. poskytnutie vyššej časovej dotácie na naučenie sa obsahu, diferencované, alternatívne úlohy. Ako uvádza par. 144 ods. 6 c) šk. zákona o výchovno-vzdelávacích činnostiach a podpore je priebežne informovaný zákonný zástupca žiaka.

Uvedené opatrenia sú určené **všetkým žiakom školy**. Podporné opatrenia vykonávajú pedagogickí zamestnanci v kategórii učiteľ a pedagogický asistent.

Patria tam podporné opatrenia podľa Katalógu podporných činností

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/katalog-podpornych-opatreni/>

Pri výbere metód, foriem a prístupov vyučujúci vo všeobecnosti rešpektujú nasledovné princípy (podľa §145 a) ods. 2 písmeno a)šk. zákona):

- Ak bol žiak klasifikovaný stupňom nedostatočný, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom.
- Na začiatku hodiny vyučujúci stanoví jej cieľ a na konci ho zrekapituluje, pravidelne robí prehľad prebratého učiva alebo činnosti, opakovať a upevňovať vedomosti a zručnosti.
- Pre ľahšie pochopenie vysvetľovaného učiva sa odporúča používať názorné ukážky konkrétnych predmetov.

Vyučujúci:

- Jasne určí požiadavky na správanie a prácu žiaka.
- Rozvíja základné myšlienkové operácie prostredníctvom rozvoja schopnosti počúvať, rozumieť hovorenému a formulovať vlastné výpovede.
- Spolupracuje so zákonnými zástupcami a oboznámiť ich s konkrétnymi problémami žiaka.
- Rešpektuje individuálne psychomotorické tempo žiaka, predĺžiť časovú dotáciu, poskytnúť mu dostatočný čas na vypracovanie úloh
- Pred žiaka predkladá iba reálne ciele. Výkony žiaka hodnotí vzhľadom k jeho možnostiam, porovnávať jeho predchádzajúce výkony - súťaženie so sebou samým.
- Využíva zásadu „často, ale v menšom rozsahu“, žiaka hodnotí priebežne (*metóda malých krokov*).
- Pozitívne motivuje, podporuje vo vykonávanej činnosti, využíva pochvalu, ocenenie a povzbudenie.
- Dáva žiakovi príležitosť ukázať svoje silné stránky a priebežne ho oceňovať za drobné úspechy.
- Buduje v triede rešpektujúcu a bezpečnú atmosféru.
- Pomáha žiakom zaradiť sa do skupinových aktivít.
- Využíva multidisciplinárnu podporu členov ŠPT.

V prípade potreby sa žiakovi ohrozenému rizikom predčasného ukončenia školskej dochádzky (podľa §145 a) ods. 2 písmeno k) šk. zákona) poskytne podpora formou:

- rozšíreného času na učenie sa (realizované prostredníctvom mentoringu a tútoringu rovesníkov, alebo starších žiakov či dobrovoľníkov)
- rovesníckych programov
- spoluprácou so zákonnými zástupcami žiaka
- spoluprácou s relevantnými externými subjektami
- škola sa riadi aplikačnou pomôckou AKO BYŤ V ŠKOLE ÚSPEŠNEJŠÍ (Podpora žiakov a žiačok v povinnej školskej dochádzke s cieľom predchádzania opakovania ročníka)
<https://www.minedu.sk/data/att/20785.pdf>

Do vyučovacieho procesu sú zapracované:

Metódy:

- viacnásobné opakovanie informácie
- nadmerné zvýraznenie informácie
- multisenzorické vyučovanie
- optimálne kódovanie
- využívanie alternatívnej komunikácie – obrazy napr. pri NKS, autizme
- postupná symbolizácia – od reálnych predmetov k symbolom
- zapájanie žiakov do reálnych životných situácií
- využívanie IKT
- využívanie inštrukčných médií
- podporovanie kritického, tvorivého, logického a analytického myslenia
- samoregulácie a metakognície
- kladenie otázok, diskusie a skupinová práca, predkladanie výziev a problémov

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti, jazyka a reči:

- v triedach 1. ročníka sa plošne uskutočňovať preventívny program Tréning fonemického uvedomovania podľa El'konina
- na základe pravidelnej práce so žiakmi prvého ročníka identifikovať žiakov s ťažkosťami v tejto oblasti a v druhom polroku 1. ročníka s nimi individuálne začína cielene pracovať školský špeciálny pedagóg
- na prvom stupni dôsledne sledovať rečový vývin žiakov a odporúčať logopedické intervencie, ktoré sa uskutočňujú mimo školy
- vykonávať činnosti na sociálne začlenenie žiakov s iným materinským jazykom ako slovenským

Rozvíjanie sociálno – komunikačných zručností:

- v triedach 1 a 2., v prípade potreby aj 3. ročníka uskutočňovať preventívne sociálno-psychologické programy Zippyho kamaráti a Kamaráti Jablčka.

V škole sa uskutočňuje prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania (podľa §145 a) ods. 2 písmeno t) šk. zákona) - k opatreniu nie je potrebné žiadne vyjadrenie na účel PO, vykonáva sa automaticky.

- preventívne programy
- školský poriadok zameraný na spravodlivejšie a ľudskejšie formované pravidlá školského života v súčinnosti so žiakmi a radou školy,
- škola pravidelne sleduje a realizuje skrining dochádzky prospachu a správania žiakov cez prístup ŠPT do internetovej žiackej knižky a triednej knihy
- prinášanie systémových návrhov pre zlepšenie
- špecifické sledovanie rizikových faktorov ako je adaptácia žiakov prvého ročníka ZŠ
- prechod na druhý stupeň ZŠ
- prestup alebo odchod žiaka
- umožňuje všetkým žiakom prístup k ŠPT a jeho službám, keď to v priebehu školskej dochádzky žiak alebo rodič potrebuje pre individuálnu podporu
- umožňuje prácu v škole a triedach aj zamestnancom CPP pri preventívnej činnosti
- krízovej intervencii
- informuje rodičov, žiakov a zamestnancov cez webovú stránku

V prípade potreby sa žiakom, rodičom a zamestnancom školy zabezpečuje **krízová intervencia** (podľa §145 a) ods. 2 písmeno u) šk. zákona). Vykonáva sa v prípade živeľnej pohromy, úmrtia žiaka v triede, prípadne iných dramatických udalostí. Krízovú intervenciu vykonáva vždy psychológ, ktorý je v krízovej intervencii špeciálne vyškolený. **K opatreniu nie je potrebné žiadne vyjadrenie na účel PO, vykonáva sa automaticky.**

2. PODPORNÁ ÚROVEŇ 2. STUPŇA – cieleá podporná úroveň

Je určená žiakom so zvýšenými nárokmi na podporu, ktoré môžu byť aj **prechodného charakteru**, vrátane detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a ich ZZ, PZ školy, okrem ŠŠP s cieľom optimalizovať a podporiť proces výchovy a vzdelávania. **Vyjadrenie na účel podporných opatrení, ktoré je požadujúce pri 2. stupni PO vypracúva pedagogický zamestnanec v kategórii učiteľ alebo školský špeciálny pedagóg (podľa §145 b) šk. zákona).** Činnosti 2. podpornej úrovne vykonávajú pedagogickí zamestnanci a pridávajú sa školský psychológ a školský špeciálny pedagóg. Patria tam podporné opatrenia podľa Katalógu podporných činností

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/katalog-podpornych-opatreni/>

Uvedené podporné opatrenie vykonáva **školský špeciálny pedagóg, školský psychológ v úzkej spolupráci s vyučujúcimi a zákonnými zástupcami žiakov** v čase vyučovania alebo po vyučovaní. Podrobne rozpracované v časti Intervencie školského podporného tímu. Podporné opatrenie sa zameriava na zmiernovanie alebo odstraňovanie prekážok dieťaťa/žiaka vo výchove a vzdelávaní s cieľom zabezpečiť rozvoj jeho schopností alebo osobnosti a dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania prostredníctvom intervencií.

V 2. stupni podpory škola zabezpečuje podporné opatrenie poskytovania kurzu vyučovacieho jazyka školy alebo inej podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy (podľa §145 a) ods. 2 písmeno e) šk. zákona)

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/zabezpecenie-poskytovania-kurzu-vyučovacieho-jazyka-skoly-alebo-inej-podpory-pri-osvojovaní-si-vyučovacieho-jazyka-skoly/>

ako aj doučovanie alebo cieleé učenie na dosiahnutie najvyššieho individuálneho kognitívneho potenciálu dieťaťa alebo žiaka (podľa §145 a) ods. 2 písmeno t) šk. zákona)

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/zabezpecenie-doučovania-alebo-cieleneho-ucenia-na-dosiahnutie-najvyššieho-individualneho-kognitívneho-potencialu-dietata-alebo-ziaka/>

3. PODPORNÉ OPATRENIA 3. STUPŇA – aditívna podpora

Uvedené podporné opatrenia sú určené pre žiakov **s diagnostikovanými špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami**. Vyjadrenie na účel podporných opatrení vydáva zariadenie poradenstva a prevencie. Podporné úrovne 3. stupňa sú zabezpečované a vykonávané tímom odborných zamestnancov (ďalej len “OZ”) centra poradenstva a prevencie v spolupráci s odbornými zamestnancami školy a školským špeciálnym pedagógom.

Škola poskytuje špecifickú podporu žiakom, ktorí podľa § 2 i) šk. zákona majú **špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby**. Tá sa realizuje v rámci vytvárania **Individuálneho vzdelávacieho programu** podľa § 7a) školského zákona, pričom sa realizuje *úpravou podmienok, obsahov, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní, uplatnenie ktorých je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti žiaka, aby dosiahol primeraný stupeň vzdelania a začlenenie do spoločnosti. Žiak*

postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu len v tých prípadoch, ak nemôže postupovať ŠkVP (napr. žiak s viacerými ťažkosťami a úpravou dochádzky...)

Individuálny vzdelávací program zahŕňa:

- a) vyšetrenie v centre poradenstva a prevencie (zväčša na odporúčanie ŠPT a triedneho učiteľa) a stanovenie ŠVVP a následných odporúčaní úprav,
- b) vypracovanie formálneho dokumentu v súčinnosti s triednym učiteľom a súhlasom rodiča.
- c) úzku spoluprácu a spoločné konziliárne stretnutia podľa potreby rodiča, žiaka, učiteľa, prípadne asistenta, ak pôsobí v triede a člena ŠPT v prepojení na odporúčania centra poradenstva a prevencie,
- d) žiak má možnosť využiť aj dodatočnú psychologickú, sociálno-pedagogickú i špeciálno-pedagogickú starostlivosť v priestoroch školy v pravidelných intervaloch alebo podľa dohody individuálne alebo skupinovo,
- e) zabezpečenie alebo odporúčanie špeciálnych pomôcok, učebných textov a i. počas vyučovania,
- f) úpravy rozvrhu, čiastočné a dočasné oslobodenie od dochádzania do školy, úprava a zmena systému hodnotenia alebo nehodnotenie v predmetoch.

Žiakom so ŠVVP sa podľa Katalógu podporných činností poskytuje podporné opatrenie: *Poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy obsahu výchovy a vzdelávania a hodnotenia výsledkov dosiahnutých deťmi alebo žiakmi vo výchove a vzdelávaní* (podľa §145 a) ods. 2 písmeno b) šk. zákona)

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/poskytovanie-vychovy-a-vzdelavania-na-zaklade-upravy-obsahu-vychovy-a-vzdelavania-a-hodnotenia-vysledkov-dosiahnutych-detmi-alebo-ziakmi-vo-vychove-a-vzdelavani/>

POSTUPY PRI JEDNOTLIVÝCH ZDRAVOTNÝCH ZNEVÝHODNENIACH:

1. Žiaci so vývinovými poruchami učenia (ďalej VPU)

Ciele výchovy a vzdelávania žiakov s VPU (s dyslexiou, dysgrafiou, dysortografiou, dyskalkúliou, dyspraxiou) plnia rovnaké ciele ako ostatní žiaci školy. Všetky osobitosti upravuje tento ŠkVP, prípadne ich individuálne vzdelávacie programy. Obsah školského vzdelávania žiakov s VPU v základných školách je rovnaký ako obsah školského vzdelávania žiakov základných škôl.) VPU majú individuálny charakter a vznikajú na podklade dysfunkcií centrálnej nervovej sústavy. Sú jedným z druhov narušenej komunikačnej schopnosti ako narušenie grafickej stránky reči.

Žiak s VPU sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu školy, ak je to potrebné podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len „IVP“). IVP sa aktualizuje podľa požiadaviek ročníka a aktuálneho stavu žiaka. Špeciálny pedagóg metodicky usmerňuje vyučujúcich a spolupracuje na tvorbe IVP. Metódy a postupy používané na vyučovaní vychádzajú z výsledkov psychologickkej, logopedickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky.

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa žiaka s VPU vo výchovno-vzdelávacom procese:

- akceptuje žiaka s VPU a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti,

- rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením,
- podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby sebarealizácie,
- povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti **pre pozitívne hodnotenie**,
- stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté
- podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu a vedie ku komunikatívnosti i ostatných spolužiakov,
- žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov - poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primeranému sebahodnoteniu,
- vedie žiaka k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru,
- kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzuje ho od činností, ktoré môže s individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť,
- zachováva diskretnosť o problémoch žiaka s VPU a nereferuje o nich pred inými žiakmi, či rodičmi,
- rešpektuje ťažkosti pri niektorých myšlienkových operáciách
pomalé tempo zapamätávania a narušenie pamäti, motorická instabilita, nedostatky vo vývine psychomotorických zručností, znížená miera koncentrácie a vytrvalosti pozornosti, neadekvátne emocionálne reakcie, zvýšená unaviteľnosť, znížená sebadôvera, nerovnomerné výkony a i.

K zmierneniu prejavov a dôsledkov vyššie uvedených negatívnych vplyvov na vzdelávanie v triede zabezpečí učiteľ žiakovi nasledujúce podmienky:

- umiestni žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- do lavice posadí žiaka s takým spolužiakom, ktorý bude schopný a ochotný v prípade potreby pomôcť,
- k práci so žiakom prizve školského špeciálneho pedagóga,
- pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese konzultuje so špeciálnym pedagógom,
- pri práci so žiakom používa vhodné pomôcky (po dohode so špeciálnym pedagógom) a učí ho s nimi pracovať aj samostatne,
- a ďalšie podmienky podľa konkrétnych odborných odporúčaní (zo školského poradenského zariadenia a školského špeciálneho pedagóga).

Pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva učiteľ:

- používa efektívne stratégie učenia,
- pracuje s námetom v takom rozsahu, ktorý je primeraný veku a mysleniu žiaka. V
- individuálnych prípadoch konzultuje rozsah učiva so špeciálnym pedagógom.
- pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne,
- nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach,
- využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulácie s ním,
- nové učivo usporiada po krokoch a dodržiava postupnosť od jednoduchého
- k zložitejšiemu,
- systematicky sa venuje žiakovi individuálne, aby žiak postupne preberal celé učivo,
- poskytne žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva,
- priebežne si overuje ako žiak porozumel učivu alebo úlohe,
- pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písanú, ústnu i praktickú –
- uprednostňuje tú formu, ktorú v aktuálnom čase, prípadne aj pre konkrétny druh úloh

- odporúča školské poradenské zariadenie,
- otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne,
- pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí či žiak porozumel zadanej úlohe,
- umožní, aby asistent a školský špeciálny pedagóg mohol pracovať na vyučovacej hodine individuálne so žiakom, paralelne s vyučujúcim učiteľom.

Všeobecné zásady hodnotenia žiaka s VPU:

- Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka s VPU učiteľ rešpektuje jeho psychický a fyzický zdravotný stav, druh a závažnosť poruchy, ktorá má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.
- Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka kladie dôraz na jeho individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie.
- Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga a školského logopéda.
- O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka s VPU po konzultácii so špeciálnym pedagógom a školským logopédom.
- Pri hodnotení žiaka s VPU učiteľ taktne posudzuje úroveň jeho vedomostí nielen v porovnaní s rovesníkmi, ale najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.
- Pri potrebe navýšenia časovej dotácie v oblastiach, v ktorých nepracuje žiak prirodzene rýchlym tempom, dopriať viac času na spracovanie úloh, aby došlo k prejavu nadobudnutých vedomostí.
- Pri potrebe kompenzačných pomôcok diskutovať aj so žiakom, do akého rozsahu sú pre neho potrebné v jednotlivých predmetoch.
- Pri potrebe do vysvetlenia zadania, viackrát zadanie zopakovať alebo ho pretransformovať do inej podoby, aby došlo k jeho porozumeniu. Používať krátke a jasné inštrukcie. Otázky a úlohy zadávať tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne.
- Podporovať žiaka v jeho výkonoch, rozvíjať nadobudnuté vedomosti a utvrdzovať tie, ktoré už vie. Pokúsiť sa mu opätovne vysvetliť tie, v ktorých si nie je istý, aby nedochádzalo len k mechanickému naučeniu, ale aj tendencii naučené použiť.
- Hodnotiť vždy iba to, čo žiak stačí vypracovať, nie to, čo nevypracoval.
- Oceniť snahu, aj keď výsledok práce nezodpovedá našim predstavám, oceniť akékoľvek drobné pokroky v čítaní a v pravopise.
- Za neúspech žiaka nekarhať. Hodnotenie a klasifikácia majú pôsobiť povzbudivo.
- Žiaka vopred informujte, čo od neho budete vyžadovať, z čoho bude hodnotené, nech nie jeho výkon negatívne ovplyvnený.
- V prípade, že sa žiak nevyhne písomnému skúšaniam, mal by mať na vypracovanie písomných úloh viac času ako je obvyklé, mal by mať povolené používať didaktické pomôcky, technické pomôcky, kompenzačné pomôcky, upravené materiály, špeciálne pracovné listy a učebnice, a iné (diktafón, notebook, gramatické tabuľky, pravidlá slovenského pravopisu, diktát pripravený ako doplnovačka, odkopírované poznámky od spolužiakov, dyslektické (čítacie) okienko, dyslektická tabuľka, a i.).

- V prípade písomných prác (aritmetických výpočtov) poskytnúť čistý papier na pomocné výpočty. Pri písaní matematických príkladov na tabuľu vyznačovať operačné znamienka farebne.
- Dlhšie učivo je vhodné rozdeliť na niekoľko ucelených kratších častí, pedagóg by mal viesť prednášku interaktívne, zapájať žiaka do výkladu, dávať mu otázky.
- Verbálne vysvetľovanie je vhodné doplniť ilustráciami, zvýrazniť kľúčové slová farebne, používať obrázky a iné názorné pomôcky. Zložitejšie postupy, kľúčové slová je vhodné napísať v bodoch na tabuľu. Nové pojmy vždy vysvetľovať a objasňovať v rôznych súvislostiach, nadväzovať na skúsenosti žiaka.
- Používať efektívne stratégie učenia, pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva.
- Nové učivo usporiadať po krokoch, postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu.
- Poskytovať žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva.
- Vždy, keď je to potrebné, konzultovať rozsah učiva so špeciálnym pedagógom/príp. školským logopédom.
- Prihliadať na znížený grafický prejav vo všetkých predmetoch.
- Nedávať žiakovi písať rozsiahle zápisy, inak sa úroveň grafického prejavu zníži natoľko, že budú poznámky nepoužiteľné – dajte žiakovi písať len časť textu, ostatné mu umožnite odkopírovať od spolužiakov alebo mu poskytnite vopred predtlačený text.

Materiálno-technické a priestorové zabezpečenie pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

V škole je zriadená :

- učebňa pre rozvoj poznávacích procesov a rozvoj psychomotorických, zmyslových, rytmicko-pohybových schopností.
- učebne (triedy) vybavené viacúčelovým nastaviteľným nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú počas vyučovania.

Pomôcky využívané pri reedukáciách funkcií oslabených žiakov s VPU:

- ✓ program DYS-COM,
- ✓ súbory cvičení na rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy PAVUČINKA,
- ✓ program KUPOZ,
- ✓ bzučiaky,
- ✓ šlabikár fonematického uvedomovania podľa ELKONINA (predgrafémová a grafémová etapa)
- ✓ relaxačné a masážne loptičky,
- ✓ senzorický chodník
- ✓ špeciálne perá a násadky na perá pre dysgrafikov,
- ✓ pomôcky na rozvíjanie jemnej a hrubej motoriky,
- ✓ pomôcky pre HANDLE terapiu,
- ✓ pracovné listy na reedukáciu dyskalkúlie.

2. Žiaci s poruchami aktivity a pozornosti (ďalej PaP)

Žiaci s poruchami aktivity a pozornosti plnia rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bežných základných škôl na primárnom stupni vzdelávania a na nižšom strednom stupni vzdelávania. Špecifickým cieľom vzdelávania žiakov s poruchami aktivity a pozornosti je reedukácia a korekcia prejavov v učení a správaní, ktoré sú dôsledkom diagnostikovaného zdravotného znevýhodnenia ako aj tréning požadovaných vzorov, foriem správania a následne aj reedukácia vlastností vo vzťahu k učeniu. Základom pre špecifický postup pri vzdelávaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti je vytvorenie pozitívneho vzťahu medzi pedagógom a žiakom. Vzdelávanie žiaka s poruchou aktivity a pozornosti si vyžaduje podľa potreby koordinovaný tímový prístup učiteľa, psychológa, špeciálneho pedagóga a asistenta učiteľa.

Vzdelávanie žiakov je obohatené intervenciami školského psychológa, ktorý vykonáva:

- rozhovory,
- relaxačné techniky,
- brainstorming,
- arteterapeutické a muzikoterapeutické techniky,
- techniky dramaterapie, hranie rolí, pantomíma,
- kognitívno-behaviorálne techniky,
- sociometrické techniky,

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa pri vzdelávaní žiakov s PaP:

- Pokiaľ možno vylúčiť všetky vedľajšie rušivé podnety. Vhodné je žiaka posadiť do blízkosti učiteľa, na dohľad. Poprípade s pokojnejším spolužiakom tak, aby mal v zornom poli čo najmenej rušivých podnetov. Počas vyučovania mať na lavici k dispozícii len pomôcky, ktoré momentálne potrebuje.
- Žiak s ADHD má problém s udržaním poriadku a študijnými schopnosťami. Je potrebné zaistiť, aby si správne zaznamenávalo úlohy, usporiadalo pracovný priestor a pomôcky.
- Oddychom je pohybové uvoľnenie. Nenútime žiaka do úplného kľudu. Dovoľíme mu pri práci kľáčať, stáť alebo meniť polohu. (V školskej triede ho umiestnime tak, aby nerušilo ostatné deti.) Žiak s ADHD je nevhodné trestať zákazom pobytu vonku (možnosť „vybehať sa“ je pre takéhoto žiaka základnou potrebou).
- Stanoviť pre žiaka primerané krátkodobé ciele, ktoré je žiak schopný splniť v reálnom časovom termíne.
- Potrebné je jednoznačné vedenie - zo správania je potrebné dôsledky vyvodzovať okamžite.
- Vymedzenie hraníc a dodržiavanie všeobecných školských či triednych pravidiel (žiak by mal dopredu vedieť, aké negatívne následky má ich porušovanie).
- Žiakom by sme mali vysvetliť, prečo je pre nich preberaná látka dôležitá, využívať farebné písacie potreby na tabuľu, pracovať s grafmi, mapami, názornými ukážkami, používať počítačové prezentácie,
- Vyučovaciu hodinu obohatia aj tímové aktivity – rozdelenie triedy na skupinky a následne zadanie úloh,
- Osvedčuje sa pravidelná kontrola vyhotovených domácich úloh a poznámok v zošite, na záver vyučovania prekontrolovať úlohy zadané v priebehu vyučovacej hodiny,
- Využiť prebytok energie u žiaka – zapájať ho do školských žiackych projektov, mimoškolských aktivít, zadávať mu rôzne typy nie veľmi zložitých úloh, alebo stručne precvičovať prebraté učivo,

- Vyhýbame sa direktívnemu prístupu a príkazom či zákazom, namiesto toho sa skúsime so žiakom pokojne porozprávať a vysvetliť mu, čo sa od neho očakáva. Poskytnúť žiakovi viac podpory, porozumenia, snažiť sa vytvoriť vzťah plný dôvery.
- Posilňovať žiaduce formy správania sa žiaka.
- Odmeňovať dobrú prácu a udržanie pozornosti pochvalou.
- V rámci vyučovacej hodiny zahrnúť viacero rôznorodých aktivít, ktoré upútajú pozornosť žiaka.
- Uistiť sa, či žiak sleduje výklad učiteľa, napr. udržiavať s ním častejší očný kontakt.
- Upútať pozornosť žiaka jeho aktívnym vtiahnutím do vyučovacieho procesu, napr. požiadať ho o pomoc pri rozdávaní pomôcok, písaním kľúčových slov na tabuľu.
- Častejšie striedanie činností.
- Jasná štruktúra vyučovania. Predvídateľné a dôsledné správanie pedagóga.
- Častý nácvik žiadúceho správania, názorné predvádzanie správneho postupu pri plnení rutinných úloh a príležitostné opakovanie požiadaviek a pravidiel.
- Jasne a spravodlivo stanovené dôsledky nežiadúceho správania. Venovať dostatok času vysvetleniu toho, čo je v triede prijateľné a čo nie.
- Oddeliť správanie, ktoré sa nám nepáči od samotnej osoby žiaka - „Nepáči sa mi, keď robíš.....“ namiesto „Si zlý!!“
- Pomôcť žiakovi nájsť prostriedok, ktorým môže redukovat' aktuálne prežívané napätie, hnev (napr. dovoliť mu kresliť, modelovať z plastelíny, využiť pomôcky na odbúranie napätia).
- Upozorniť žiaka, že s ním nechceme bojovať, ukázať mu rešpekt a pomôcť mu nájsť spôsob, ako získať pocit dôležitosti, uznania primeraným spôsobom.
- Pedagóg, alebo triedny učiteľ zvaží, či je nevyhnutné vhodným, taktným spôsobom vysvetliť ostatným žiakom v triede špecifický prístup v hodnotení žiaka s poruchou správania.
- Poskytnúť žiakovi viac podpory, porozumenia, snažiť sa vytvoriť vzťah plný dôvery. Vystaviť na nástenke pravidlá a postupy, na každý deň alebo činnosť stanoviť pravidelný rozvrh, vyvesiť ho a často vysvetľovať.
- Na začiatku hodiny stanoviť program a na konci ho zrekapitulovať, pravidelne robiť prehľad prebratého učiva alebo činnosti, opakovať a upevňovať vedomosti a zručnosti.
- Pri vysvetľovaní zapísať na tabuľu hlavné body.
- Poskytovať im rôzne účinné podnety, ktorých sa budú môcť zachytiť, keď ochabne ich pozornosť, na hodinu si pripraviť rôzne činnosti.
- Žiakov, ktorí majú najväčšie ťažkosti, posadiť blízko niekoho, kto im môže pomôcť, ale tak, aby ich bolo možné podľa potreby posadiť aj ďalej od seba, aby neboli nikým rušení a zaistiť ohraničené priestory, aby žiaci mali kde sami zvládnuť svoje správanie.
- Úlohy rozdeliť na menšie časti tak, aby zodpovedali možnostiam koncentrácie pozornosti žiakov, dokončenie úlohy okamžite potvrdiť a aj primerane oceniť.

Všeobecné zásady hodnotenia žiakov s PaP:

- Školské skúšanie a práce, ktoré majú vplyv na klasifikáciu, by sa mali diať iba za dobrého sústredenia a dobrej spolupráce žiaka, a to **len v prvej polovici vyučovacieho času a na začiatku jednotlivých vyučovacích hodín.**
- Pri slovnom skúšaní sa odporúča skúšať žiaka kratšie a radšej dva krát. Ak žiak píše písomnú úlohu, je vhodné ju rozdeliť na viac kratších častí.
- Nepripustiť, aby vznikol pocit menejcennosti pri stále opakovaných neúspechoch v súťaži s druhými deťmi, ani pocit výnimočnosti pri zvláštnom vedení, ktoré mu rodič/učiteľ poskytuje.

- Snažiť sa upriamiť pozornosť žiaka ešte skôr, ako ho bude potrebné dôrazne napomenúť (napríklad letným dotyk).
- V rámci priebežného hodnotenia je vhodné využívať rôzne formy hodnotenia, nielen klasické známkovanie (percentá, vyznačenie jednotlivých chýb, slovné hodnotenie).
- Pri hodnotení správania je efektívnejšie pozitívne hodnotiť dobré správanie sa žiaka ako trestať nežiaduce prejavy v správaní.

3. Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS)

Žiaci základných škôl s NKS plnia rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základných škôl na primárnom a nižšom sekundárnom stupni vzdelávania. Žiak s NKS v ZŠ sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva a podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len „IVP“) ak to je potrebné.

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa žiaka s NKS vo výchovno-vzdelávacom procese:

- akceptuje problémy žiaka spojené s jeho narušenou komunikačnou schopnosťou a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti
- rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením
- podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby sebarealizácie
- povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti pre jeho pozitívne hodnotenie
- stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté
- podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu a vedie ku komunikatívnosti i ostatných spolužiakov
- žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov
- poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primeranému sebahodnoteniu
- vedie žiaka k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru
- kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzuje ho od činností, ktoré môže s individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť
- zachováva diskretnosť o problémoch žiaka s NKS a nereferuje o nich pred inými žiakmi, či rodičmi.
- pracuje s námetom v takom rozsahu, ktorý je primeraný veku a mysleniu žiaka. V individuálnych prípadoch konzultuje rozsah učiva so špeciálnym pedagógom.
- pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne,
- nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach,
- využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulácie s ním,
- nové učivo usporiada po krokoch a dodržiava postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu,
- systematicky sa venuje žiakovi individuálne, aby žiak postupne preberal celé učivo,
- poskytne žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva,
- priebežne si overuje ako žiak porozumel učivu alebo úlohe,
- pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písanú, ústnu i praktickú –
- uprednostňuje tú formu, ktorú v aktuálnom čase, prípadne aj pre konkrétny druh úloh odporúča školské
- poradenské zariadenie,
- otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne,
- pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí či žiak porozumel zadanej úlohe,
- umožní, aby školský logopéd a školský špeciálny pedagóg mohol pracovať na vyučovacej hodine individuálne so žiakom, paralelne s vyučujúcim učiteľom.

Učiteľ rešpektuje:

- motorickú instabilitu
- nedostatky vo vývine psychomotorických zručností
- zníženú mieru koncentrácie a vytrvalosti pozornosti
- pomalé tempo zapamätávania a narušenie pamäti
- ťažkosti pri niektorých myšlienkových operáciách
- neadekvátne emocionálne reakcie
- zvýšenú unaviteľnosť
- zníženú sebadôvera
- nerovnomerné výkony a i.

Všeobecné zásady hodnotenia žiakov s NKS:

- Pri hodnotení učebných výsledkov učiteľ rešpektuje psychický a fyzický stav žiaka, druh a závažnosť narušenia komunikačnej schopnosti, ak má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.
- Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení základnej školy.
- Pri hodnotení a klasifikácii žiaka nevyhnutne postupuje podľa odporúčaní logopéda a špeciálneho pedagóga.
- O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka s NKS po konzultácii s logopédom a so špeciálnym pedagógom.
- Pri hodnotení žiaka s NKS učiteľ posudzuje úroveň jeho vedomostí najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.

4. Žiaci s autizmom bez mentálneho postihnutia (vysokofunkčný autizmus, Aspergerov syndróm)

Hlavnými cieľmi primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) sú rozvinuté kľúčové spôsobilosti (ako kombinácie vedomostí, spôsobilostí, skúseností a postojov) na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná a maximálne možné integrovanie do spoločnosti. Plnia porovnateľné ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základných škôl na primárnom a nižšom sekundárnom stupni vzdelávania.

Žiaci postupujú podľa odporúčaní centier špeciálnopedagogického poradenstva, ktoré sú zapracované do ich individuálnych vzdelávacích programov.

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa žiaka s autizmom bez mentálneho postihnutia vo výchovno-vzdelávacom procese:

- rešpektuje, že žiak občas potrebuje status sociálneho voľna
- uplatňuje štruktúrované učenie
- dôsledne fyzicky organizuje časový rozvrh, individuálny prístup a rutina sú hlavné aspekty štruktúry,

- využíva pozitívne metódy, pri ktorých sa dieťa s autizmom pomocou vypracovaného systému odmien učí komunikovať a vytvára si správne návyky,
- rešpektuje sekundárne dopady diagnózy – narušený vývin reči, ťažkosti v motorike,
- plne rešpektuje potreby pohybu po triede,
- umožňuje, aby sa žiak v prípade potreby vzdelával alebo relaxoval mimo kolektívu triedy so školským špeciálnym pedagógom alebo školským psychológom.

Učiteľ rešpektuje, že žiak má:

- ťažkosti v bežných sociálnych verbálnych rutinách,
- ťažkosti iniciovať, udržať a ukončiť rozhovor,
- ťažkosti v asertívnosti,
- ťažkosti v reagovaní na jednoduché otázky.

5. Žiaci s intelektovým nadaním

Žiakom je poskytované podporné opatrenia podľa katalógu podporných opatrení.

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/zabezpecenie-vzdelavania-sa-vo-vyucovacom-predmete-alebo-vo-vzdelavacej-oblasti-vo-vyssom-rocniku/>

Všeobecné odporúčanie pre postup učiteľa pri vzdelávaní žiakov s IND:

- Zapájať žiaka do mimoškolských aktivít a krúžkov zameraných na rozvoj jeho vedomostného potenciálu.
- Rozvíjať a stimulovať všeobecné aj špeciálne schopnosti žiakov, ich zručnosti a spôsobilosti v súlade s ich nadaním.
- Zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a využívať pedagogické postupy zamerané na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov.
- Akceptovať vlastné postupy žiakov, ktoré vedú k žiaducim výsledkom, aj keď sa líšia od bežne používaných.
- Viest' žiakov k realistickému sebahodnoteniu vlastných schopností a výsledkov svojej práce.
- Viest' žiakov k vzájomnej spolupráci.

6. Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia

Žiakom je poskytované podporné opatrenie podľa katalógu podporných činností:

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/skvalitnenie-podmienok-vychovy-a-vzdelavania-ziakov-zo-socialne-znevychodneneho-prostredia/>

7. Žiaci s mentálnym znevýhodnením

Vo vyučovaní žiakov s mentálnym znevýhodnením sa škola riadi nasledovnými špecifikami rozvrhu 1. stupňa ZŠ pri zosúladovaní RUP ZŠ a ŠZŠ:

- Žiaci s MP nemajú v RUP etickú/náboženskú výchovu. Na základe písomnej žiadosti rodiča/ZZ môžu mať tento predmet do rozvrhu aj vysvedčenia zahrnutý, hodnotený absolvoval/neabsolvoval vyučujúcim predmetu.
- Podobný postup je pri predmete informatika v 3. a 4.ročníku.

- Predmet vecné učenie ŠZŠ v 1. – 3. ročníku je integrovaný v predmete Prvouka alebo Prírodoveda ZŠ. Žiaka hodnotí predmetový vyučujúci.
- Na základe žiadosti zákonného zástupcu sa žiaci zúčastňujú vyučovania cudzieho jazyka a z tohto predmetu žiaci nie sú klasifikovaní.
- Predmet vlastiveda v 4. ročníku ŠZŠ je integrovaný v predmete prírodoveda/vlastiveda.
- Výchovné predmety (telesná, výtvarná, hudobná výchova) môže žiak s MP absolvovať podľa obsahu daných predmetov pre ZŠ. Ak je potrebná úprava obsahu niektorého predmetu, zaznačí sa to do IVP.

Vo vyučovaní žiakov s mentálnym znevýhodnením sa škola riadi nasledovnými špecifikami rozvrhu 2. stupňa ZŠ pri zosúladiovaní RUP ZŠ a ŠZŠ:

- Predmet vlastiveda v 5. a 6. ročníku ŠZŠ je integrovaný v predmetoch dejepis a geografia a žiak je hodnotený predmetovými vyučujúcimi buď oboma spoločne, alebo jedným podľa dohody.
- Na základe žiadosti rodiča/ZZ môže mať žiak s MP zaradený do rozvrhu predmet cudzí jazyk (spravidla anglický jazyk), nemusí byť z neho klasifikovaný.
- Pokiaľ sa žiak s MP nezúčastňuje na vyučovacích hodinách cudzích jazykov, počas týchto hodín má zaradený v rozvrhu predmet pracovné vyučovanie. Tento variant sa využíva najmä v školách, kde nemajú možnosť zosúladiť pracovné vyučovanie žiaka s MP s predmetom technika ostatných žiakov.
- Ak je možnosť, aby sa žiak s MP zúčastňoval na predmete technika s iným ročníkom, môže tak urobiť, ale prioritou rozvrhu je, aby mal čo najviac spoločných hodín so svojou kmeňovou triedou. Predmet pracovné vyučovanie hodnotí spravidla vyučujúci predmetu technika.
- Predmety teoretickej povahy biológia, chémia, fyzika, dejepis, geografia a občianska náuka absolvuje žiak s MP podľa RUP ŠZŠ, v príslušných ročníkoch 2. stupňa. Za hodnotenie v uvedených predmetoch sú zodpovední vyučujúci jednotlivých predmetov.
- Výchovné predmety (telesná, výtvarná, hudobná výchova) môže žiak s MP absolvovať podľa obsahu daných predmetov pre ZŠ. Ak je potrebná úprava obsahu niektorého predmetu, zaznačí sa to do IVP.
- Ak v niektorom ročníku niektorý vyučovací predmet chýba (napr. 9. ročník – hudobná výchova), žiak sa na danom predmete zúčastňuje s nižším ročníkom 2. stupňa, vždy podľa možnosti plynúcej z rozvrhu.

Pre žiakov so ŠVVP škola poskytuje tieto podporné opatrenia:

1. Zabezpečenie osobitných foriem komunikácie dieťaťa so zdravotným postihnutím alebo žiaka so zdravotným postihnutím so školou alebo so školským zariadením (podľa §145 i) ods. 2 písmeno t) šk. zákona)

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/zabezpecenie-osobitnych-foriem-komunikacie-dietata-so-zdravotnym-postihnutim-alebo-ziaka-so-zdravotnym-postihnutim-so-skolou-alebo-so-skolskym-zariadenim/>

2. Špecializované kariérové poradenstvo (podľa §145 a) ods. 2 písmeno l) šk. zákona)

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/specializovane-karierove-poradenstvo/>

3. Zabezpečenie pôsobenia pedagogického asistenta v triede (podľa §145 a) ods. 2 písmeno m) šk. zákona)

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/zabezpecenie-posobenia-pedagogickeho-asistenta-v-triede/>

4.Poskytnutie špeciálnych edukačných publikácií a kompenzačných pomôcok (*podľa §145 a) ods. 2 písmeno p) šk. zákona*)

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/poskytnutie-specialnych-edukacnych-publikacii-a-kompenzacnych-pomocok/>

5.Zabezpečenie úpravy priestorov školy určených na podporu vnímania a nadobúdanie zručností (*podľa §145 a) ods. 2 písmeno q) šk. zákona*)

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/zabezpecenie-upravy-priestorov-skoly-urceny-na-podporu-vnimania-a-nadobudanie-zrucnosti/>

6.Odstraňovanie fyzických bariér v priestoroch školy alebo školského zariadenia a organizačných bariér pri výchove a vzdelávaní (*podľa §145 a) ods. 2 písmeno r) šk. zákona*)

<https://podporneopatrenia.minedu.sk/odstranovanie-fyzickych-barier-v-priestoroch-skoly-alebo-skolskeho-zariadenia-a-organizacnych-barier-pri-ychove-a-vzdelavani/>